

STORTINGET

Dokument 14

(2025–2026)

Årsrapport til Stortinget
fra Stortingets utvalg for rettferdsvederlag

Årsrapport for 2025 fra Stortingets utvalg for rettferdsvederlag

Til Stortinget

1. Innledning

Stortingets utvalg for rettferdsvederlag skal orientere Stortinget om sitt arbeid gjennom en årsrapport. Dette følger av St.prp. nr. 12 (2008–2009) og Innst. S. nr. 107 (2008–2009).

Rettferdsvederlagsordningen er Stortingets egen ordning. Etter denne ordningen kan enkeltpersoner søke om en skjønnsmessig kompensasjon fra staten når vedkommende har kommet særlig uheldig ut og er påført skade eller ulempe som ikke dekkes etter alminnelige erstatningsregler eller gjennom trygde-, forsikrings- eller erstatningsordninger. Ordningen er basert på sedvane. Sakene avgjøres av Stortingets utvalg for rettferdsvederlag. Statens sivilrettsforvaltning er sekretariat for utvalget.

Den alminnelige rettferdsvederlagsordningen er nærmere beskrevet i St.prp. nr. 72 (1998–1999), Innst. S. nr. 4 (1999–2000), St.prp. nr. 65 (2006–2007) og Innst. S. nr. 262 (2006–2007). Stortinget har i tillegg vedtatt særordninger for krigsbarn (avsluttet), romanifolk/tatere og eldre utdanningsskadelidende samer og kvener, se St.meld. nr. 44 (2003–2004) og Innst. S. nr. 152 (2004–2005). Stortinget har videre vedtatt en særordning for barn som var i barnehjem mv. i perioden frem til 1. januar 1980, se St.meld. nr. 24 (2004–2005) og Innst. S. nr. 217 (2004–2005).

2. Orientering om arbeidet

2.1 Utvalgets sammensetning

Utvalgets sammensetning var slik i 2025:
Førstelagmann (p) Arild O. Eidesen, leder
Sorenskriver (p) Kari Johanne Bjørnøy, nestleder
Stortingsrepresentant Lise Christoffersen (A)
Stortingsrepresentant Ingunn Foss (H)

Personlig vara for L. Christoffersen:
Stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen (Sp)

Personlig vara for I. Foss:
Stortingsrepresentant Bård Hoksrud (FrP)

Utvalget hadde funksjonstid til 31. desember 2025.

2.2 Virksomheten i 2025

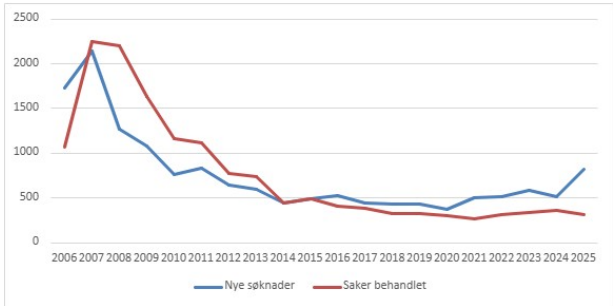
Utvalget har avholdt elleve møter.

Totalt ble det mottatt 817 søknader om rettferdsvederlag, mot 510 søknader i 2024. Det vises til punkt 3.1.

Utvalget avgjorde 314 saker, mot 357 saker i 2024. Det vises til punkt 3.2.

Utvalget har fortløpende avgjort de saker som er forelagt utvalget for avgjørelse. Se også punkt 3.7, særlig andre avsnitt.

Figur 2.1 Søknader mottatt og behandlet av utvalget i perioden 2005–2025

Se pkt. 1 tredje avsnitt og note 3, som knytter an til figur 3.2.

2.3 Arbeidsform

Utvalget avholder fysiske møter for å avgjøre sakene. Utover dette er saksbehandlingen heldigitalisert. Det innebærer at utvalget leser sakene og skriver avgjørelsene i en digital møteportal. Digitalisering har bidratt til sikkerhet og effektivitet i saksbehandlingen.

2.4 Enkelt saker fremlagt for Stortinget

Utvalget fremla ikke enkelt saker for Stortinget til avgjørelse i 2025.

2.5 Samarbeidet mellom utvalget og forberedende instanser

Samarbeidet mellom utvalget og forberedende instanser er godt. Utvalget mottar gjennomarbeidete saksfremlegg, og i etterkant av utvalgets møter holdes oppsummeringsmøter der utvalgsledelsen, Statens sivilrettsforvaltning, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Utdanningsdirektoratet deltar. Møtene bidrar til god informasjonsutveksling, best mulig saksavvikling og størst mulig grad av likebehandling. Det er særlig viktig i saker der utvalget har konkludert annerledes enn innstilt, og i saker der utvalget har bedt om ytterligere informasjon før endelig vedtak.

3. Resultater

3.1 Nye søknader

Det ble mottatt 817 søknader i 2025, mot 510 søknader i 2024. Dette er økning på 60 %.

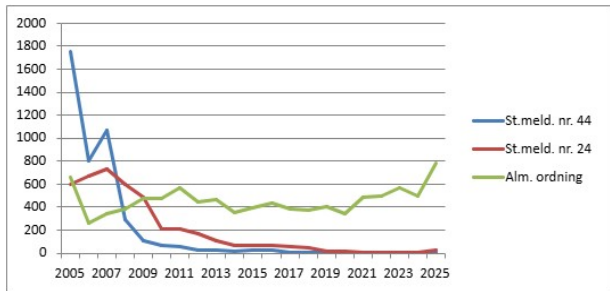
Det ble mottatt 785 søknader etter den alminnelige rettferdsvederlagsordningen, mens søknader etter særordningene¹ utgjorde 32 saker, eller 4 %.

Tabell 3.1 viser hvordan søknadene fordeler seg på de ulike ordningene de siste fem årene, mens figur 3.1 viser hvordan søknadene fordeler seg på de ulike ordningene i perioden 2005–2025.

Tabell 3.1 Saker mottatt, fordelt på rettferdsvederlagsordning

	2025	2024	2023	2022	2021
St. meld. nr. 44	9	5	6	7	5
St. meld. nr. 24	23	5	5	9	11
Alm. ordning	785	500	573	494	491
Totalt	817	510	584	510	507

Figur 3.1 Søknader mottatt fordelt på de ulike rettferdsvederlagsordningene for perioden 2005–2025²

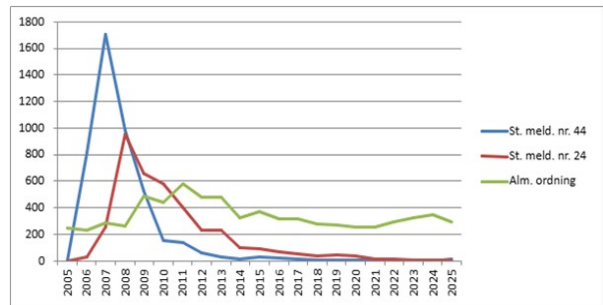

3.2 Behandlede saker

Utvalget avgjorde 314 saker, som er 12 % færre enn i 2024. Utvalget har fortløpende behandlet sakene som er forelagt fra sekretariatet.

Figur 3.2 viser utviklingen i saksmengden som utvalget har behandlet i perioden 2005–2025. Oversikt over hvordan de behandlede sakene fordeler seg på rettferdsvederlagsordningene fremgår av tabell 3.2.

Figur 3.2 Saker behandlet i utvalget i perioden 2005–2025³

1. Disse er nærmere beskrevet innledningsvis.
2. St.meld. nr. 44 (2003–2004) omfatter krigsbarn, romanifolk/tatere, samer og kvener.
3. I perioden 2006–2013 var det flere utvalg i arbeid som følge av arbeid med særordninger omtalt i pkt. 1. Utvalg 2 var virksomt fra 2006 t.o.m. 2013, mens utvalg 3 var i arbeid fra mars 2008 t.o.m. februar 2011. Søknader i medhold av særordningene har avtatt betraktelig, og fra 2014 har det vært ett utvalg.

Tabell 3.2 Behandlede saker fordelt på rettferdsvederlagsordning

	2025	2024	2023	2022	2021
St.meld. nr. 44	11	1	4	7	5
St.meld. nr. 24	9	9	8	11	15
Alm. ordning	294	347	328	293	252
Totalt UR-beh.	314	357	340	311	272
Avvist av SRF	162	104	106	66	98
Tot. UR + SRF	476	461	446	377	370

I alt ble det avgjort 476 saker i 2025. Av disse ble 314 avgjort av utvalget, og de fleste søknadene gjaldt svikt i barneverntjenesten og mangler ved skolegangen. De resterende 162 sakene ble avvist fra realitetsbehandling av Statens sivilrettsforvaltning, jf. opplysninger nedenfor.

3.3 Avvisninger

Statens sivilrettsforvaltning har fullmakt til å avvise saker som av ulike årsaker ikke er omfattet av rettferdsvederlagsordningen, jf. St.prp. nr. 72 (1998–1999), jf. Innst. S. nr. 4 (1999–2000). Med hjemmel i denne fullmakten ble det i 2025 avvist 162 søknader fra behandling i utvalget.

Det er ikke klageadgang til Stortinget over utvalgets vedtak, jf. St.prp. nr. 72 (1998–1999), jf. Innst. S. nr. 4 (1999–2000). Utvalgsbehandling av omgjøringsbegjæringer forutsetter at det fremlegges nye opplysninger som kan være av betydning for resultatet i saken. Statens sivilrettsforvaltning har fullmakt til å avvise omgjøringsbegjæringer hvor dette ikke er tilfelle. I 2025 ble 16 omgjøringsbegjæringer avvist med hjemmel i denne fullmakten.

3.4 Sakenes utfall

Det ble innvilget rettferdsvederlag i 60 % av sakene som ble avgjort av utvalget i 2025. Dette er på samme nivå som de senere årene, jf. tabell 3.3.

Tabell 3.3 Andel innvilgede saker

	2025	2024	2023	2022	2021
Andel innvilgede saker	60 %	58 %	57 %	59 %	65 %

3.5 Utbetalt vederlag

Det ble utbetalt 31,6 millioner kroner i rettferdsvederlag fra staten, som er på nivå med 2024.

Tabell 3.4 viser utvikling i utbetalinger de fem siste årene.

Tabell 3.4 Utbetalinger

	2025	2024	2023	2022	2021
Utbetalinger (mill. kr)	31,6	31,8	29,5	29,1	25,6

3.6 Saker under behandling

Pr. 31. desember 2025 var totalt 1 169 saker under behandling⁴, hovedsakelig i én eller flere faginstanser. Dette tallet har økt de siste årene.

Tabell 3.5 viser utviklingen i saker under behandling (restanser) de fem siste årene.

Tabell 3.5 Saker under behandling

	2025	2024	2023	2022	2021
Antall saker	1169	943	944	830	689

3.7 Saksbehandlingstid

Den totale gjennomsnittlige behandlingstiden for søknader som leder til vedtak i utvalget, var 25,1 måneder. Dette er på samme nivå som i 2024, da tallet var 25,6 måneder.

Utvalget behandler sakene fortløpende i underkant av to måneder etter at de er ferdigstilt av sekretariatet.

Målsettingen er at saksbehandlingstiden i faginstansene ikke skal overskride 12 måneder. Nedenfor omtales utviklingen i de mest sentrale faginstansene.

I Utdanningsdirektoratet var gjennomsnittlig saksbehandlingstid 15 måneder, mot 12 måneder i 2024.

I Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) var den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden 18,4 måneder, mot 20,2 måneder i 2024. Nedgangen skyldes at det i opplæringsøyemed er behandlet flere mindre omfattende saker i 2025.

I Helsedirektoratet var gjennomsnittlig saksbehandlingstid 11 måneder, mot 22 måneder i 2024.

4. Forventet utvikling 2026

Antallet søknader økte betydelig i 2025. Dette kommer i tillegg til økningen som fant sted i årene fra 2020. Økningen antas å ha sammenheng med ulike tiltak som Statens sivilrettsforvaltning iverksatte for å gjøre ordningen mer kjent, jf. Stortingsvedtak 111 (2020-2021) av 26. november 2020. Medieomtale kan også ha bidratt til økt kjennskap om ordningen, og en digitalisert og forbedret søknadsprosess har gjort det enklere å søke.

Søknadene inneholder gjennomgående mange påstandsgrunnlag og krever derfor omfattende behand-

4. Restansetallet for de ulike årene gir et øyeblikksbilde av hva restansen er ved årsskiftet. Det er noe usikkerhet knyttet til restansetallene fra og med 2022, grunnet overgang til nytt saksbehandlingssystem.

ling. De fleste saker gjelder «tapt barndom», som er ressurskrevende å behandle fordi det ofte rettes kritikk mot flere offentlige instanser, i ulike kommuner, over forholdsvis lange tidsperioder, gjerne hele barndommen. I tillegg har søkerne over tid blitt yngre, og nyere saker inneholder vesentlig mer dokumentasjon enn eldre saker. Dette gjelder særlig saker om skoleverket og – i enda større grad – barnevernet.

Utviklingen i saksbehandlingstid vil avhenge av at ressurssituasjonen i sentrale faginstanser er tilpasset saksinngangen. Gitt dagens nivå av søknader og uendret tilfang av ressurser, forventes det at saksbehandlingstiden vil øke. Fordi saksbehandlingstiden er lang, vil endringer i saksinnkomst først gi utslag på saksbehandlingstiden etter noen år.

Oslo, den 12. mars 2026

Arild O. Eidesen

leder av utvalget